

AZ EGYHÁZ NINCSEN KÉSZEN!

Mikor Pál apostol az efezusi levélben az egyház sömörögzéseiről beszél, akkor szinte lefordíthatatlanul erős, kényes kifejezést használ. Pedig a máig is példaképnek számító ősegyházról van szó. S lám sömörögzések voltak rajta. Azóta sincs ez másképp. Az egyház nincsen készen. Hiszen nem ékszer, vagy szobor, amit csak őrizgetni és gondozgatni kell, hanem élő szervezet. Nincsen készen, mindig levésben van, mint minden, ami él. Erre utal a lutheri reformációval szinte egyidős, helyes elv: A "semper reformari". Az egyház állandó reformációra szorul. Az állandó reformációnak hármasságban kell haladnia.

1 *Egyházunknak állandóan meg kell újulnia az eredeti reformáció alapigazságaiban. A lutheri reformáció lényege a következő tételekbe sűrítendő:*

Az üdvösség egyedül Isten kegyelméből van. • Ez a kegyelem egyedül Krisztusban adatik. • Krisztusról egyedül a Szentírás tanúskodik. • Mindezt egyedül hittel foghatjuk meg.

Ha az egyház ezen a négyes reformatori alaphangon változtatna, nem reformálna, hanem deformálna. Rontás volna, nem javítás. Az állandó reformáció szükségessége itt azt jelenti, hogy egyházunk — persze tagjaiban — új és új átéléssel, ismét és ismét magáévá tegye a történelmi reformációnak ezeket az alapigazságait.

Az egyház nincsen készen, mert ezeknek az alapoknak az átélésével egyetlen nemzedék, egyetlen evangélikus sem juthat el — hamis önelégültség nélkül — a teljesség mértékéig.

2 *A reformáció szükségessége elfeledett vagy háttérbe szorult reformatori igazságok új megértését és állandó gyakorlását is jelenti.*

Sokszor emlegetjük — néha talán szólamyszerűen is — a Reformáció öröksé-

gét. Nos, ennek az örökségnek nem egy értékét elástuk. Luther az evangélium örömhírén Krisztus feltétlen és határtalan irgalmasságát értette. Ezt helyezte, a szeretet evangéliumát, magasan mindenek fölé. Egyházunk tanítása és életgyakorlata megkülönbözteti-e az evangéliumot a törvénytől olyan élesen, ahogy azt a lutheri reformáció tette?

Luther az egyházat sohasem tekintette öncélú képletnek, érinthetetlen bál-

Te hívtál minket, Jézusunk,
Tebenned mind egy test vagyunk.
Tartsd össze vándor népedet,
Vezessen irgalmas kezed.

Kereszted fénye ránk ragyog:
Tehozzád gyűjt kicsit, nagyot.
Te Úr vagy távol és közel:
Karod mindenki átölel.

Bár más a szó, a gondolat —,
Reményünk, üdvünk csak Te vagy.
Belőled árad új erő,
S testvérré lel sok szenvedő.

Neked zeng hálaénekünk,
Míg Hozzád mind megérkezünk.
Ha véget ér a vándorút,
Hű néped Nálad célba jut.

E.É. 271

ványnak. Hiszen, egyebek mellett, éppen ezt támadta az akkori egyházon. Az egyház: Jézus Krisztus szolgáló élete ebben a világban. Ez a helyes reformatori tanítás. Nem került-e vissza hozzánk, s nincs-e bennünk még ma is egy kis kovász az uralkodó egyház fogalmából?

Luther a két birodalomról szóló tanításában kifejti, hogy Istent nemcsak a "lelki birodalom" érdekli, hanem a "világi birodalom" is az Övé, csakhogy amazt evangéliummal, emezt pedig törvénnyel kormányoztatja. Levontuk

mi már helyes megértéssel és álljuk következetesen ennek a tanításnak az igazságát? Ha levonjuk, akkor a "világ" felé való nyitottabb és nyitottabb magatartás, mértékadó egyház-szerénység, és a világi hatalom funkcióinak pozitív értékelése következik belőle.

Az egyház nincsen készen, mert bőven van még javítani valója.

3 *Az egyház állandó reformációja új, tartalmi gazdagodás szükségességét is jelenti.*

Luther Márton a maga korának volt gyermeke. Éppen azzal volt számunkra előremutató, hogy két lábbal állt benne hazájának és saját korának történelmében.

Egyházunk azzal becsüli meg a reformator hagyatékát, ha ugyanúgy korunk történelmének sodrába lépve, az evangélium termékenyítő indításaival továbbhúzza a XVI. századi vonalat a mába és az alakuló jövőbe. Tévedés volna azt állítani, hogy a lutheri reformáció minden életkérdésre feleletet adott, és pedig javításra nem szoruló, helyes feleletet. Ma olyan kérdésekben kell az egyháznak döntenie és szavát hallatnia, amelyek Luther korában ismeretlen és nem létező kérdések voltak. Reformációi alapállásból, de nekünk kell és ma kell megújuló és egészen új, továbbvivő mondanivalóval hozzáállnunk korunk Istentől feladott kérdéseihez.

Az egyház nincsen készen, mert mindig új feladatok elé kerül.

Négyszáznyolcvannyolc éve kezdődött a lutheri reformáció, de máig sem fejeződött be. Mert az egyház nincsen készen: Állandó reformációra szorul. Szüntelen önvizsgálat, állandó nyitott kapu a mindig újjá és újat teremtő Szentlélek előtt: Ez a "semper reformari". Vigyázni kell, hogy a múlt követei ne fojtsák a jövő forrásait.

D. Szabó József püspök. In: "Igazgyöngyök."

Szerkesztett szöveg.

NT. D. FLISSER (FLISZÁR) FERENC

Perth Amboy, 1918. október 26 – Bethlehem, 2005. március 18

Megkésve értesültünk, hogy amerikai magyar evangélikus szórványunk egyik hűséges lelkésze, Nt. D. Flisser Ferenc hosszabb betegeskedés után, 86. életében visszatért teremtő Urához. Szülei, Fliszár Mátyás és felesége sz. Kutas Etel a magyarországi vendek vidékéről vándorolt be Amerikába. A new-jerseyi Perth Amboyban született fiuk már ifjúságában a lelkészi pálya felé hajlott. Érettségije után a "Wagner" Egyetemen tanult, majd a "Bloomfield" Kollégiumban szerzett vallástani oklevelet. Lelkészmagiszteri fokozatát a minnesotai "Northwestern" Ev. Teol. Szemináriumban nyerte el. 1947. június 4-én szentelték lelkésszé az akkori "United Lutheran Synod of New York" egyházkerületben. Nyelvkészségét mutatják szolgálati helyei: Első Magyar Ev. Gyülekezet, Perth Amboy, Szent János Vend. Ev. Gyülekezet, Newark, Krisztus Ev. Gyülekezete, Trenton (ezek mind New Jersey államban), s végül a Szent János Vend. Magyar Ev. Gyülekezet a pennsylvániai Bethlehembben (itt 1951-től 1989-ig). 1971-ben az allentowni Muhlenberg Kollégium (Egyetem) diszdoktori címmel tüntette ki.

1948. november 7-én vette feleségül élethosszig tartó hűséggel Eaton Marthát, akiben lelkészi szolgálatához melegsívű és készséges élettársra talált 52 éven át, amikor a Nt. Asszony 1999-ben elhunyt. A házasságot Isten két gyermekkel áldotta meg.

Flisser Ferenc (Frank) nemcsak a gyülekezeti munkában és szolgálatban jeleskedett, hanem buzgó és sok elismerést szerző tevékenységgel vetette be magát Bethlehem városa közéletébe. Főként a városi házakkal kapcsolatos bizottságokban, tanácsokban, s igazgatóságokban viselt tagságot, vitt vezetőszerepet. Evangélikus egyházi intézményekben is közreműködött, s jelentősen járult hozzá az eredeti bethlehemi Muhlenberg Kórház létesítéséhez is. Érdemei elismeréséül 1976. október 24-ét Bethlehembben "Nt. D. Flisser Ferenc" napnak nyilvánították, s korábban, 1968. április 24-én ő mondhatta az amerikai kongresszus aznapi ülésén a megnyitó imát. Egyébként nagyon szeretett horgászni, s kitűnően tudott hegedülni sokaknak szórakoztatására és öröme.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia aktív tagja volt és annak ügyét, céljait lelkesen támogatta. Tisztelt és szeretett lelkésztestvérnek bizonyult minden tekintetben. 1995 februárjában a Konferencia képviselőjében ő végezte a Muhlenberg Kollégium (Egyetem) kápolnájában elhelyezésre került Ordass Lajos emléktábla leleplezését..

A bethlehemi Szent János templomból 2005. március 24-én volt temetése. Az istentiszteleti szolgálatot a gyülekezet lelkésze, Nt. dr. Langensiepen Gary vezette, az igehirdető és a temetési szolgálatot pedig egy-egy lelkészbarátja és lelkésztanítványa végezte. Hátramaradottai – dr. Roeshman Róbertné dr. Flisser Diane, leánya, Flisser E. Frank, fia, Ster Mary, Simon Helen, és Milazzo Ethel, testvérei, Obenrader Arthur és Andrew, Flisser Thomas, unokái, – felé is szól a vigasztaló és feltámadást ígérő ige:

"Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet ... sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent a

Jézus Krisztusban." (Róma 8:38-39.)

Nyugodjék békében!

1 = 2 Annak az előfizetőnek, aki egyik, eddig lapunkat még nem ismerő hittestvérét, családtagját, rokonát, ill. ismerősét egyéves előfizetéssel ajánlódékozta meg, egy évvel meghosszabbítjuk előfizetését és az ajándékelőfizetést 2006 decemberéig érvényesítjük. Az ajándékelőfizetés US címre \$6, kanadai címre US\$8/CA\$12, tengerentúlra US\$15. Beküldendő az ajándékozott neve, címe, s az "Erős Vár" névre kiállított csekk vagy postutalvány P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038 címre. Cél: 75. évfolyam 75. évfolyam ünneplésére. Előre is megköszönjük a szíves támogatást. SZ.

A SZENTEK KÖZÖSSÉGE

A keresztyén egyház egy, szent, egyetemes, és apostoli. Az egyház egy, mert egy Ura és közös hite van. Az egyház szent, mert benne a Szentlélek működik. Az egyház egyetemes, azaz katolikus, mert arra hivatott, hogy az egész világot szolgálja Isten igéjével. Az egyház apostoli, mert a Jézus első tanítványai által közvetített evangéliumból él.

A keresztyének egysége nem a szokások és az emberi hagyományok hasonlóságából áll. Ezt az egységet a közös tudat sem tudja létrehozni. Közösségünk alapja azon a közös hiten múlik, amelyet a Szentlélek ébreszt bennünk az Ige és a Szentségek közvetítésével. A keresztyén egyház történelme során felekezetekre és közösségekre tagolódott szét. Jézus azon könyörgése, hogy az Ővéi egyek legyenek, arra kötelez bennünket, hogy keressük egymással a hitben és a szeretetben való közösséget.

A keresztyén egyház emberk között végzi feladatát. Mindenkit hív, hogy tagja legyen gyülekezetének. A közös hit összeköt bennünket Krisztus egész világot átszövő egyházával: ezt a Szentlélek gyűjt össze.

■ Jézus mondja: [Azért könyörgök], hogy mindnyájan egyek legyenek úgy, ahogyan Te, Atyám, énbenem, és én Tebened, hogy ők is bennünk legyenek, hogy elhiggye a világ, hogy Te küldtél engem. (János 17:21.)

■ Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban. (Galata 3.28.)

■ Igyekeztek megtartani a Lélek egységét a békeség kötelékével. Egy a test és egy a Lélek, aminthogy egy reménységre kaptatok elhívást is; egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség, egy az Istene és Atyja mindeneknek; Ő van mindenek felett és mindenek által és mindenekben. (Efezus 4:3-6.)

Finnkáté

→Decemberi számunkhoz előfizetések (és hátralékok), vagy az Amerikai Magyar Evangélikus Konferenciában való tagsági díjak (benne van az előfizetés is) beküldése megkönnyítésére befizetőlapot és választóborítékot csatolunk. Az az olvasó is kap "ilyen" mellékletet, akinek az előfizetése rendezve van. Postaigazgatósági rendelkezés szerint tömegküldemények minden darabjának azonosnak kell lennie.

→Az előfizetések (és az AMEK tagdíjak) állását a címszalagról lehet megtudni, melyen a decemberrel lejárt vagy lejáró év van feltüntetve. Az AMEK tagok címszalagján a tagságot "M" betű jelzi. ❖

PEDIG ISTEN MINDIG ÚJJÁSZÜLETÉSRE HÍV

Olvasd. 1Korinthus 3:16-21.

488 év elteltével meg is kérdezhetnénk, hogy van-e még mindig értelme a reformációt ünnepelni, megemlékezni Luther Márton merész és bátor egyházújító munkájáról, mely 1517. október 31-én vette nyilvános kezdetét. A kérdéssel kiderül, hogy nekünk nem október 31-ével, mint valami történelmi ünneppel, nem is Luther Mártonnal, az ő korával, vagy kiállításának következményeivel van tusakodásunk, s mindez mennyit nyom még a mi időnk latjában. A mi sajátos problémánk az, s teljesen mindegy, hogy melyik egyházhoz, felekezethez, vagy gyülekezethez tartozunk, hogy félünk igazán szembenézni ezzel a fogalommal és még mögé is nézni, nehogy az önmagunkkal szembesítsen és velünk szemben elvárásokkal lépjen fel.

Ezzel a kifejezéssel, hogy *reformáció*, inkább történelmi keretekben gondolkodunk, mintsem azt ismernénk fel, hogy a reformáció állandó és elodázhatatlan folyamat, mely nélkül egyszerűen nincsen hit és nincsen hitélet sem. Ünnepet könnyű kiírni a naptárból, vagy figyelmen kívül hagyni. Bár az ünnepek teszik meg azt a szolgálatot, hogy életünk, igyekezetünk, eredményeink vagy bukásaink kellő távlatokba kerüljenek, legyen alkalom a felmérésre, irányvételre, erőnk összpontosítására, amint a jövő felé lépünk. Így éppen a reformáció fogalmának kellene mindnyájunkat arra emlékeztetnem hogy Isten Jézus Krisztusban a mi megújulásunkra nyilatkoztatta ki Magát. Közénk jött, hogy bennünket Magához formáljon, s mi az Ő népe legyünk.

Szekuláris hangoztatásban látszik felülkerekedni az a meggyőződés, hogy a világ emberközpontú; mindennek kezdete és vége az ember, s e kettő között is csak önmaga az, aki számít valamit. Jóllehet sok mindent megoldottunk évszázados, sőt évezredes fejlődés, haladás nyomán, alapvető kérdésekben még mindig tájékozatlanok, tétovák, vagy éppen vakok is vagyunk. Mi nem rendezzük igazán viszonyunkat Istennel, s nem igazodunk intéséhez, melyek ezt a földi létet kedvezőbbben és nyugodtabban alakíthatnák. Csökkenő létszámú egyházakban, gyülekezetekben húzódik meg a keresztyénség tetemes része, mint valami maradék, s alig van hangja, hogy bizonyosságot tegyen a krisztusi megújulás szükségéről. A pénzért, a hatalomért, a hírnévért való tülekedés közepette a keresztyénség mintegy katakombákba szorul. Nyelvét nem értik, viselkedését megmosolyogják, erkölceit ósdinák mondják, szertartásain elcsodálkoznak, s a

többségi elv vagy ún. alkotmányos jog címén kiszorítják a közélet tereiről. S ilyenkor nem is üldözésről, elnyomásról, meghurcolásról beszélünk, hanem azokról a "demokratikus" megkötésekről, melyek szerint Istenre hivatkozni, Bibliát említeni, Jézus Krisztusról bizonyosságot tenni nemcsak hogy nem illik, de például még nem is szabad, hacsak nem a templomban, vagy egyéb egyházi intézmények falain belül.

Pál apostol fogalomtárából többször előbukkan az ún. emberi bölcsesség és az ún. isteni bolondság szembenállása. Ennek magja pedig az, hogy addig míg nem Isten adja, nem Istenől várjuk a megoldásokat, s nem lesz tudatossá bennünk, hogy mindent kegyelemből és bőkezűen bocsát rendelkezésünkre, nem jutunk el sem egyénilig, sem közösségileg olyn állapotra, amelyben valójában és igazán jólérezhetjük magunkat. Valahogy mindig hiányzik valami, valamilyen alkotóeleme énünknek, valami, ami teljessé tenne, és amely beteljesíti rendeltetésünket. Pedig Isten mindig újjászületésre hív. Ahol ezt az Evangélium és az Evangéliumban gyökerező Szentiségek a Szentlélek erejével kimunkálták, ott mindig tapasztalhatjuk önmagunkban is az élet pezsdülését és azt az örömet, hogy Isten kegyelme szerint élhetünk és szolgálhatunk az Ő világában. Ezzel szemben nem lehet ott újjászületés, ahol az Evangélium hangja szükségszerűen vész el az állítólagos boldogság hajhászásának zürzavarában. S éppen ekkor vetkőzünk ki emberi mivoltunkból, mert célhoz csak mások becsapásán, kihasználásán, leértékelésén, vagy éppen kiiktatásán keresztül juthatunk.

Csak figyeljünk a hírközegek, az álművészek, a rivaldafényben fürdő sikert elértek bölcsességére, s így lesz nyilvánvalóvá, hogy erényekről, erkölcsösségről nem is esik szó, de értetlenségől annál inkább, hogy miért ijeszőek a statisztikák kábítószert használat, nemi aktivitás, óriásméretű sikkasztások tekintetében, hogy más társadalmi hibákról, elferdülésekről nem is tegyünk említést. Ezért, ugyan mindig és mindenkor, de egyszer az évben, október táján legalább szándékosan és nyomatékkal kell emlékeznünk arra, hogy Isten bolondsága mellé kell állnunk ebben a világban. Ez pedig nem más, mint Jézus Krisztus keresztye. Ilyen furcsa az Isten. Nem akar leszámolni a teremtett világgal mindaddig, amíg mindenkihez, átvitt értelemben most már, el nem jut a reformáció alkalma, hogy hittel és bizonyossággal emelje szemét a Keresztre, s abban lelje meg, fedezze fel üdvösségét.

Végsofokon az a meglepő, hogy különféle körülményink közepette, nem kell igazán kutatnunk, hogy kihez és merre tartunk, hanem arra döbbenhetünk rá, hogy Krisztuséi vagyunk. S abból, ami zsákutca vagy éppen tévút, ami megzavarja a tisztánlátást, ami megrontja a közösséget, abból ez az egyszerű valóság támaszt új lehetőséget, világos alkalmat, mutat új utakra, s formálja Isten új nemzedékét: Ti viszont Krisztuséi vagytok! Itt megáll minden emberi képelet.

Az erőt látszólag a gyenge győzi le. Ott, a Kereszten; értünk, miattunk, s helyettünk szenved halált Isten Fia, mert Ő az egész világot jött megváltani. Feltámadásával pedig megosztja életet jelentő győzelmét mindazokkal, akik egyszerűen, hitből, hálaadó szívvel ragaszkodnak Hozzá, s erről életükkel, cselekedeteikkel készségesen tesznek bizonyosságot. Nem mert ők akarták, vagy látták szükségét, hanem mert elfogadják, azaz elfogadjuk, hogy ez az Isten akarata, ez az a folyamat, a reformáció folyamata, amelybe irgalmasságából állított, s amelyben vezet mindenkor.

Annak, aki tehát a világ baját vizsgálja, a bajok orvosolhatóságát fürkészi, annak jusszon eszébe, tartsuk mi is eszünkben, szívünkben, hogy Isten már cselekedett. Úgy szerette a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hisz Őbenne, el ne vessen, hanem örök élete legyen. Ez a szeretet köt minket Krisztushoz, s ez a szeretet készlet arra, hogy egymást is szeressük. A szeretet, amint Krisztusban élünk, mindent meggyőz ebben a világban. bb

✚ Az evangélium annyi, mint "örvendetes tanítás", "vigasztaló jó hír". Mintha egy gazdag ember egy szegény koldusnak ezer aranyat ígérne. Ez az "evangélium", azaz jó hír lenne néki, amit szívesen hallana, és szívből örülne annak. De micsoda a pénz és vagyon ahhoz a vigasztaló, kegyellemmel teljes prédikációhoz képest, hogy Krisztus könyörül a nyomorultakon, és olyan királyunk akar lenni, Aki a halottakat, a bűnösöket, és mindazokat, akik a a törvény alatt, fogságban vannak, örök életre és megigazulásra segíti!

✚ Nem mi vagyunk azok, akik fenn tudnánk tartani az egyházat. A mi őseink sem voltak azok. De az utódaink sem lesznek azok. Hanem az volt, marad, és lesz is az, Aki ezt mondja: "Íme, Én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig."

Dr. Luther Márton

ORDASS LAJOST 60 ÉVE SZENTELTÉK PÜSPÖKKÉ

Erre az eseményre így emlékezett maga a püspök ("Önéletrajzi Irások I." Szerk.: Szépfalusi István.. EPMSZ, Bern 1985. Kivonat.)

"Megválasztásom nemcsak engem lepett meg. Nem számolt ezzel a lehetőséggel az akkori egyházvezetők széles tábora sem. Az eredményt általában félreérthetetlen tartózkodással vették tudomásul. A legjobb esetben jóindulatú várakozás álláspontjára helyezkedtek.

"1945. szeptember 27-én — 11 nap híján 21 esztendővel lelkészi szolgálatra történt fölszentelésem után — dr. Raffay Sándor a Deák-téri templomban püspökké szentelt.

"Ezalkalomml valóban elmaradt mindenféle külsőséges fényűzés és pompa. Ha jól emlékszem, a számomra nagyon magasztos, egyben roppant felelősség terhét jelentő templomi szertartás és a beiktató közgyűlés után — otthon — a családi körben az akkor mindenütt hagyományos bablevest fogyasztottuk el. Ünnepvé ezt az egyszerű ebédünket talán csak egy ajándékba kapott üveg bor tette. Másként ez nem is lett volna lehetséges akkor, de valóban így is volt kedvemre ...

"Vajjon tárgyilagosságom rovására megy-e, ha azt kérdezem, hogy magyar evangélikus egyházunknak volt-e olyan püspöke, aki nehezebb körülmények között indult el hivatására, mint én? Azt hiszem, még ha volt is, akkor is igen messze kellene a múltba visszanezünk, hogy hasonló föltételeket találjunk."

D. Ordass Lajos püspök 1945-től egészen 1978-ban bekövetkezett haláláig, tehát 33 éven át volt a Magyarországi Evangélikus Egyház egyik jogerős püspöke. Mivel azonban a kommunista uralom kétszer is megfosztotta püspöki tisztétől, sőt két évre be is börtönözték, hivatalát tulajdonképpen csak két részletben, összesen öt éven át gyakorolhatta, előbb mint a Bányai Egyházkerület (1945-1948), majd a Déli Egyházkerület (1956-1958) püspöke. X

**Szent, szent, szent
a Seregek Ura,
dicsősége betölti az egész földet.**

Ézsaiás 6:3

ÍZELÍTŐ AZ AMERIKAI MAGYAR EGYHÁZTÖRTÉNETBŐL 100 ÉVE MÁR ...

1905. október 9-én húsz clevelandi magyar evangélikus jött össze s megállapította, hogy szükséges gyülekezetet alapítani. Hat hétre rá, a november 20-i ülésen már negyvenkilenc evangélikus vett részt, s az első két és fél hónap számadása az adományokból befolyt 468 dollárnyi vagyonnal zárult. Az Ohio állam által előírt törvényes bejegyzést 1906. április 23-án rendezték a gyülekezet vezetői. 1907 április havában végre formailag is megalakult az Első Magyar Ágostai Hitvallású Evangélikus Anyaszentegyház, s már tárgyalni kezdtek az első templom telekvásárlásának ügyében ...

In: "... et in gentibus dispersisti nos ..." (Oslo/Stuttgart. Koinonia, 1978.)

Több gyűlés után 1906. január 11-én kimondták a Clevelandi Magyar Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház megalakulását ... Amíg férjem [Ruzsa István] volt az egyház lelkésze, addig az ő működésétől számították az egyház alakulását (1907). Mikor elmentünk az egyháztól, a presbitérium megváltoztatta és a törvényes bejegyzés idejétől számítják az alakulást (1906).

In: Özv. Ruzsa Istvánné: Nt. Ruzsa István, első magy. ág. h. ev. amerikai lelkész életrajza és működése (Cleveland, 1967)

INNEN - ONNAN

¶ Az Ukrán Görög Katolikus Egyház a nyugatukrajnai Lvivből az ország fővárosába, Kievbé helyezte át székhelyét — az Ukrán Ortodox Egyház heves tiltakozása ellenére.

¶ Az "Evangelical Lutheran Church in Canada" júliusban tartott országos közgyűlése 220:183:5 szavazattal elutasította azonosnemű párkapcsolatok házasságként való elismerését és megáldását. Ezzel megerősítették a püspöki konferencia 2003. évi döntését, mely az azonosnemű párkapcsolatok megáldása ellen foglalt állást.

¶ Az "Evangelical Lutheran Church in America" egyház országos közgyűlése augusztusban a homoszekszualitás vitája folytán 670:323 szavazattal jóváhagyta azt a javaslatot, mely a lelkészekre bízta, hogy miként gondolják a hozzájuk forduló pá-

rokat (akár homo-, akár heteroszekszuális kapcsolatban) és 503:490 szavazattal elutasította azt a javaslatot, mely aktív homoszekszuális kapcsolatban élő személyeknek engedélyezte volna a lelkészi szolgálatot.

¶ A 2001 óta teljes oltár- és szószékközöségben lévő kanadai evangélikus (ELCIC) és anglikán (ACC) egyház 2007 júliusában először tervez tartani egyidejű és részben együttes országos közgyűlést.

¶ A kanadai Quebec tartomány iskoláiban a 2008/2009-es tanévvel kezdődően megszüntetik a hitoktatást, illetve azt etikatanal helyettesítik.

¶ A kaliforniai Sacramento megyére illetékes körzeti bíróság — a Legfelsőbb Bíróság tavalyi állásfoglalása ellenére — újabb perben hozott ítéletével az amerikai hűségesküben található "under God" kifejezést a megyei iskolákra vonatkozóan alkotmányellenesnek minősítette és használatát megtiltotta. Fellebbezés folyamatban.

¶ A Káspi-tónál fekvő Astrachanban a Szent Péter és Pál Ev. Gyülekezet ünnepi Istentisztelet kapcsán ismét birtokba vette egykor államilag kisajátított épületkomplexumát, mely templomból, paplakból, és iskolából áll. A városban 1701-től működött a németajkú ev. gyülekezet; 1720-ban már saját temploma is volt. MIX

ADOMÁNYOK NYUGTÁZÁSA

Köszönettel nyugtázzuk a 2005. május 25-e és szeptember 24-e között vett adományokat.

•AZ "ERŐS VÁR"-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Előfizetések vételét a címszalagon jelezzük; itt a felülfizetéseket, stb. soroljuk fel:

\$100: N.N. **\$50:** Juhász Edna (OH) **\$40:** Dr. Papp Gábor (OH). **\$12:** Buzai Márta (ON). **\$4:** Dr. Ertl János (CO).

•A.M.E.K. TAGSÁGRA

2005: Bakonyi Mária (OH).

•AZ A.M.E.K. SZOLGÁLATÁRA

\$30: Bakonyi Mária *férje, Károly emlékére* (OH). **\$20:** Babos Sándor *felesége, sz. Karner Margit emlékére* (ON). **\$10:** Juhász Edna (OH)

•EGYHÁZI ISKOLÁKRA

Bp.-Fasor - \$20: Búza György (OH).

•ELŐFIZETÉSEKRŐL

Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat **Erős Vár** névre és **P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038** címre kérjük beküldeni. Minden be- vagy előfizetésért, adományért hálás köszönetet mondunk. X

NEM KELL A KERESZTYÉNSÉG?

Nem kétséges, az európai népeket elsősorban közös keresztyén gyökerük tartja össze. Nagy Károly részben fegyverrel teremtette meg Európa egységét. Bár birodalma hamar széthullott, a művelt értelmiség közös latin nyelve és a keresztyén vallás megmaradt. A vallás- és szólásszabadság, a jogállami demokrácia, és az emberi jogok mind-mind a keresztyén emberképből fejlődtek ki. A francia forradalmat — melyet a szabadság, egyenlőség, testvériség hármas jelszava jellemez — elképzelni sem lehet a keresztyén emberkép nélkül. S végül a keresztyén — főleg protestáns-kálvinista — munkaerkölcs vált, szoros egységben a kutatás szabadságával, a Nyugat gazdaságának hajtómotorjává (Anglia, Németalföld, Svájc). E közös szellemi-lelki háttér nélkül a világ által olyannyira irigyelt nyugati kultúránk és művészetünk soha nem virágzott volna ki. Mindezek mellett Európa rendkívül stabilnak is bizonyult. Egyaránt túlélte a népvándorlást, a tatárok, törökök sorozatos támadásait (ez utóbbiakat éppen a magyarok jóvoltából), valamint a gyötrő belviszályokat, később a náciizmus és a kommunizmus fenyegetését. Ma pedig — az eltérő nyelvek ellenére — szervezetenként egységesebb, mint valaha. Ennek magyarázata elsősorban keresztyén kultúránkban keresendő.

A fentebb említett tények azonban érthetetlen módon zavaróan hangzanak sok ország vezetőjének fülében. De kontinensünk parlamentjének többsége is idegenkedik a keresztyén vallástól, hiszen az EU alkotmányából még a hivatkozás is kimaradt Európa keresztyén gyökerére. Csodálkozni még sincs miért.

A nagy angol birodalom eltűnt, viszont ott vannak a szigetországban, némely városokban már rég többségben, az indiaiak, délafrikaiak, és más gyarmatokról származó színesbőrűek, hinduk, buddhisták, muzulmánok. Brüsszel lakosságának már évekkel ezelőtt is jelentős része arab volt. Az ultraliberális Hollandiát — ahol az egyneműek nemcsak összeházasodhatnak, hanem gyereket is örökbe fogadhatnak, ahol a jobboldal vezetőjét lakása előtt lövik le fényes nappal — nem is érdemes megemlíteni. A szociáldemokrata német kormány nyilván nem szól semmit, a több évtizede állandó bünbánatra kényszerített országnak a tolerancia jegyében mindenkit be kell fogadnia. A többmillió török (muzulmán) kisebbség miatt pedig "hallgatnia kell".

A francia és a spanyol kormány ugyan-

csak baloldali, tehát a két valamikori nagy "katolikus" ország sem szól semmit. Ám bár lassacskán azon is lehet vitatkozni, mennyire katolikus az a Franciaország, amely valamikor még pápai államnak is minősült. Most már a pápaság helyett 10%-nyi arab lakossággal rendelkező országnak olyan kormánya van, amely szorgalmazza a feszületek eltávolítását a tanintézetekből (a többmillió kisebbségi vallások agressziójával szemben úgy "védekezik", hogy saját kultúráját, vallását is háttérbe szorítja). Máshol nem szabad az iskolákban karácsonyi ünnepélyt szervezni, sem ajándékot osztogatni vagy fenyőfát állítani, mert ez sérti a más felekezetűeket. "Példa" lehet Európának mondjuk Kanada is, ahol a parlamentben nem szabad olyan imát mondani, amelyben Jézus neve szerepel, nehogy a másvallásúak megsértődjenek. Azt hiszem azonban, hiába várunk arra az időre, amikor arab országok iskoláiban betiltják Allah nevének kiejtését, hogy ne sértse a keresztyén kisebbség önértetét. Hasonlóképpen az is nehezen képzelhető, hogy a Knesszetben hamarosan betiltanák a hanukát, pászkát azért, hogy a palesztin kisebbség ne érezze rosszul magát. [Néhány amerikai előfordulást is lehetne ideilleszteni. Sz.]

S ha a Kárpátmedencére vetjük tekintetünket, tapasztalhatjuk, hogy Magyarországon is ilyen kijelentések hangzanak el: A keresztekkel fel kell hasogatni, a keresztyéneket kiirtani. Mindez olyan műsorokban, melyek egyébként is csak úgy röpitik az éterbe a legocsmányább trágárságokat. Sőt mára már elfogadható lett a keresztyéneket akár miniszterelnöki szinten is támadni, nem is akárhol, hanem a Vatikánban. Pártvezetők a keresztyének elleni burkolt, de egyre inkább nyílt kirohanásaiktól még szimpátiát, sőt támogatottságot is remélnek. A szomorú az, hogy talán nem is csalódnak. Egyre több szekta veti meg lábát az országban, egyre nagyobb a hangjuk, befolyásuk (már tévén is bérelnek), de ez a liberális kormányt nem aggasztja. Hiszen a nemzetietlen, elsősorban liberális szavazótábort gyarapítják. Az előbb esetenként tények sorába illeszkedik a magyar kormánynak az a (már megdőbbentőnek sem nevezhető) döntése is, hogy a két év múlva érvénybe lépő európai uniói alkotmányt a 25 ország közül szinte elsőnek ratifikálta. Míg olyan országok, mint Anglia vagy Franciaország (egyelőre összesen több mint tíz) népszavazás alá bocsátják az alkotmányt, és azt a hatályba lépésig is-

mertetik a lakossággal, addig Magyarország sietett minél hamarabb aláírni. [E cikk keletkezése óta Hollandia és Franciaország elutasította az EU alkotmányt, Anglia elnapolta a vonatkozó szavazást. Sz.]

Nálunk Erdélyben, a vallásszabadság, a hagyományok földjén, ahol a templomba járók százalékaránya magasabb, mint a nyugati országokban, más a helyzet. Még — lehetne gyorsan hozzátenni. Mert a liberalizáció, szekularizáció azért ide is elér. Talán ezért is oktatják egyesek az egyházakat: Ne szóljanak bele semmibe, ne politizáljanak, rég elvált az állam az egyháztól. Minek is kell ma már az erkölcs?

Az előbbi kérdéssel talán be is lehetett volna fejezni a cikket. Azonban ha az egyre bővülő Európai Unióra gondolok, eszembe jutnak az ókor és a középkor nagy birodalmi, konglomerátumai, amelyek idővel mind összeomlottak. És példa van rá az újkorban is, a Szovjetunió. A már nem is multinacionális, hanem szupranacionális kormányok még sokáig mindent a pénz, a gazdasági érdek szemszögéből fognak látni — feledve Istent, embert, kultúrát, hagyományt. Ám ami számunkra egy életlőt, az Isten számára csak egy pillanat. Ezért emlékezni kellene Schuman Robertnek, az Európai Unió egyik alapító atyjának figyelmeztető szavaira: "... az európai közösség talapatát a népek egyenlőségén nyugvó demokratikus kapcsolatok alkotják. A demokráciának azonban keresztyénnek kell lennie, vagy nyomtalanul el fog tűnni." Somogyi Botond - Erdélyi Napló

IMÁDKOZZUNK!

Úr Jézus Krisztus! Te nem akard a bűnös halálát, hanem hogy megtérjen és éljen. Teljesítsd rajtunk is ezt a Te akaratodat, vezess Lelked által élő hitre és reménységre, hogy Veled győzzünk bűn és halál felett, és elnyerjük mennyei örökségünket. Jövel, Urunk Jézus! Ámen.

IMÁDKOZZUNK!

Úr Jézus Krisztus! Megígérted, hogy ha ketten vagy hárman egyetértéssel hívják segítségül Nevedet, megadod azt, amit kérnek. Hallgasd meg most kérésünket: Ajándékozz meg igazságod ismeretével a jelen világban és adj örök életet az eljövendőben, hogy mindenkor dicsérjünk Téged, Aki az Atyával és a Szentlélekkel, egy igaz Isten, élsz és uralkodol örökkön örökké. Ámen.

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

- Györkönyben új harangját, Sárszentlőrincen új parókiáját, Kíssomlyón új imaházát, Répcelakon (új harang szentelésével együtt), Szergényben, Györszemerén, Rádón felújított templomát vette ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet. A piliscsabai Béthel Missziói Otthon szabadtéri Istentiszteletei és gyűlései használatára ún. "sátrat", azaz három oldalról nyitott pavilont szenteltek fel.
- Nagyvelegen Bajuszné Orodán Krisztina, Tatabányán Schermann Gábor, Egyházasszervezően Bartos Zoltán, Komlón Kocsik Mónika az ev. gyülekezet új lelkésze.
- Sággy Katát az Északi Ev. Egyházkerületben D. Szebik Imre püspök, Kovács Krisztinát, Zsíros András a Déli Ev. Egyházkerületben Gáncs Péter püspök, Pethő Attilát a Nyugati Ev. Egyházkerületben Ittész János püspök szentelte lelkésszé.
- Sopronban a gyülekezet alapítás 440., Ágfalván és Pusztavámon is a templomépítés 220. Lébényben a 210. Hatvanban a 70., Békásmegyeren az 5., Székesfehérváron a gyülekezeti ház felszentelésének 10. évfordulóját ünnepelte az ev. gyülekezet.
- A budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetem szeptember 16-án tartotta tanévnyitó ünnepélyét. Ekkor iktatták be — államelnöki kinevezést követően — teológiai

tanári tisztebe dr. Fabiny Tamás új-szövetségi tanszékvezetőt.

- Szákszenden egykori lelkészük, Piri Károly (1905-1953) tiszteletére emléktáblát szentelt az ev. gyülekezet.

- Megkezdődtek az előkészületek püspök-választásra az Északi Ev. Egyházkerületben D. Szebik Imre püspök küszöbönálló nyugdíjbamenetele okából. A jelölőbizottság tagjai: Bozorády Zoltán nyíregyházi lelkész, esperes, püspökhelyettes, Koczor Tamás gyóni lelkész, esperes, ifj. Detre János váci lelkész, dr. Meskó László egyházmegyei felügyelő, és Dül Udo Endre. A választási menetrend szerint december 5-én kerül sor a szavazatbontásra.

- Meghalt Gömör József ny. ev. lelkész, gimnáziumi tanár és Endreffy Zoltán ny. nyíregyházi lelkész.

- A Külföldön [Nyugateurópában] Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközössége szeptember elején Piliscsabán tartott tanácskozásának a témája a "diakóniai teológia" volt. Ez a teológiai irányzat hatotta át a hazai ev. egyházat a rendszerváltozás előtti harminc évben; lényege, egy-szeüen, a pártállami rendhez való simulás volt. A tanácskozást, melyben a külföldiekkel együtt hazai személyiségek is részt vettek, a KÉMELM elnöke, Pátkai Róbert, londoni ny. ev. püspök vezette.

- Kolozsvárt felvetették azt az elgondolást, hogy néhai Járosi Andor ev. esperesről utcát nevezzenek el. Járosi Andor szolgálatát és sorsát Wallenberg Rauléval hozták párhuzamba. Az alkalom erre az az ünnepség volt, melyen Izrael bukaresti nagykövete átadta Járosi Andor lányának azt az okiratot és érmet, mely tanúsítja, hogy Járosi Andor és felesége nevét bejegyezték a Jad Vasem intézetben található, a holokauszt idején a zsidókat mentő igaz emberekről megemlékező névsorba.

- Göncz Kinga ifjúsági és családügyi miniszter kijelentette, hogy az egyházi szociális intézmények további térnyerése nem kívánatos. Ezt az egyházak részéről megletéssel és sajnálattal fogadták. Megcáfolták azt az állítást, miszerint az egyházi intézmények másfélszer annyi támogatást kapnának, mint az önkormányzatiak. Többek között Bölskei Gusztáv ref. püspök leszögezte, hogy az egyházi intézmények semmivel sem kapnak többet, mint az államiak. Szerinte "rosszízű", "kampányízű" megfogalmazásról van szó. A miniszter asszony másutt is "leszerepelt" azzal, hogy ő nyitotta meg annak a meleg- és transzvesztita mozgalomnak a rendezvény-sorozatát, melynek deklarált célja az alkot-

mány által is védett házasság és család intézményének több ezer éve kialakult normáinak a megváltoztatása.

- Dunaegyháza díszpolgárává avatták Tóth-Szöllös Mihály ny. ev. lelkész hálás emlékezésül ottani, az ötvenes/hatvanas években végzett tizenöt éves gyülekezet- és faluépítő szolgálatáért.

- A budapesti Evangélikus Missziói Központ közérthető fogalmazásban húsz témakörrel foglalkozó, ún. missziós szórólaponkat adott ki. Ezekből a szórólapokból más felekezetek és a határon túli magyar egyházak is igényeltek saját használatukra. A feldolgozott témák: Betegség / Szehtakérés / Tudomány és hit / Ifjúság / Házasság / Válás / Szenvedés / Idősek / Abortusz / Korszellem / Alkoholfüggőség / Drog / Homoszekszualitás / Halál, gyász / Halál utáni élet / Depresszió / Öngyilkosság / Megtérés / Mi az élet célja / Igaz-e a Biblia.

- A Dr. Solyom Jenő Alapítvány idei Solyom Jenő-díját Krähling János, a "Vesszendő templomaink" sorozatban megjelent "Evangélikus templomok a mai Magyarországon" c. könyve kapta.

- Az "Evangélikus Élet" c. budapesti hetilap hasábjain határozott visszautasításban részesült az a kormány részéről felvetett elgondolás, hogy két azonos nemű gyermek születése után joguk van-e meghatározni harmadik, születendő gyermekük nemét.

Ev. Élet et al.

Emlékezünk! Emlékezzünk!

az 1848/49. évi
szabadságharcra
157. évfordulóján

"1849. október 6"-ra
156. évfordulóján

az 1956-os szabadságharcra
49. évfordulóján

a reformációra
488. évfordulóján

Emlékezzünk ősökre,
a hit és kard hőseire,
gyászokra és diadalmakra is.

A hazáért való küzdelmekért,
hitvédők kiállításáért,
életek áldozatáért
legyen Istené az áldás,
legyen mienk az áldott
emlékezés

és az emlékezésben
a jövőért való reménység!

GYŰLEKEZETI HÍREK

Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia
Elnök: Bernhardt Béla főesperes
1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107
Tel.: (216) 221-3178
E-mail: AMEvKo@sbcglobal.net

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: Juhász-Shepherd Ferenc
Templom és lelkészi hivatal: 2830 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074.
Vasárnapi Istentisztelet de. 10:15 órakor, angol-magyar. Mihályi Ernő gondnok telefonja 561-7316. A lelkész telefonszáma: 941-2212.

TORONTO

Lelkész: Tamásy Éva

Templom: 116 Bond Street. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street, Cleveland, OH 44102-4601, USA; tel. (216) 961-6895. Felügyelő: Dr. Mekis Éva, 34 Langbourne Pl., North York, ON M3B 1A9 (minden posta ideküldendő); tel. (416) 441-9300. Istentisztelet, július-augusztus kivételével, a hónap 2. és 4. vasárnapján du. 4 órakor.

"Imé! Meggyógyultál! Többé ne vétkezzél, hogy rosszabbul ne legyen dolgod!" (János 5:14). — Uram! Az újrakezdés kötelessége akkor áll az ember elé, amikor valamit jóvátehetetlenül elrontott. Ezért az újrakezdés hozzátartozik az ember sorsához. Sokszor megsiratott keserves sors ez. Az újrakezdés sűrűn ismétlődő kötelesség, mert – a bűn szavára hallgatva – minduntalan fájdalmasan rontjuk el az életünket. Ez a tapasztalat könnyen elcsúszasz. Sokan is vannak, akik fölhagynak a kísérettel. Pedig mai szavaddal újrakezdés jutalma el nem marad. Rágondolok az emberek legjobbjaira, a tudomány munkásaira, emberszerető orvosokra, akik százszor, vagy sok ezerszer újra kezdik a kísérletüket, amíg valamely betegség kórokozóját föl nem derítik, és a baj gyógyszerét meg nem találják. Uram! El ne engedjed felednem: az újrakezdés lehetősége – kegyelem. Azt az embert, akit mai szavaddal újjá bocsátottál, 38 esztendő betegségéből gyógyítottad meg. Ilyen hosszú idő után is lehet újrakezdeni. Minden napon is lehet kezdeni. Mert az újrakezdés naponként fölkínált kegyelem. Mai napomon taníts meg ezzel élnem és szorgalmasan szívemben forgatnom a szót, melyet ma nem másnak, hanem nekem mondasz. (Ordass Lajos.) ■ Minden kedves testvérünket és barátunkat szeretettel várjuk kéthetente az Istentiszteleten, amely du. 4-kor kezdődik. ■ Reformációhoz közel álló vasárnapon, október 23-án lesz úrvacsoraosztás, evangélikus egyházunk nagy ünnepén. ■ Isten megtartó kegyelme és szeretete legyen minden kedves Testvérünkkel. ■ Lelkipásztori szeretettel, Tamásy Éva és Zoltán ev. lelkészek.

CLEVELAND – NYUGAT

Lelkész: Tamásy Éva

Templom: West 98th St. és Denison Ave. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street (44102). Tel.: (216) 961-6895. Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul, Gyermekestentisztelettel is. Úrvacsoraosztás a hó első vasárnapján és ünnepnapokon.

"A szegény szeme jobban meglátja a gazdag Istent." (Ordass Lajos.) ■ Szeptember 17-én jótékonyági koncertet tartottunk, amelyen a székelyföldi magyar testvéreink megsegítésére rendeztünk. Augusztus végén hatalmas árvíz pusztított sok magyar erdélyi testvérünknek összedől a

— folytatás a 7. oldalon —

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

2005 NOVEMBER

1. Mindenszentek emlékezete

Efezus 1:11-23 – Lukács 6:20-31

- Ézsaiás 7:1-9 – Kolossé 1:15-29
- 1Korinthus 3:16-23 – Kolossé 2:1-7
- Lukács 23:1-5 – Kolossé 2:8-15
- 2Péter 3:13-18 – Kolossé 2:16-23

PÜNKÖSD UTÁNI 25. VASÁRNAP

Heti ige: 2Korinthus 6:2

6. 1Tessz. 4:13-18 – Máté 25:1-13

- Márk 4:1-9 – Kolossé 3:1-4
- Márk 13:9-20 – Kolossé 3:5-11
- Zsidók 13:1-9 – Kolossé 3:12-17
- János 2:18-29 – Kolossé 3:18-4:1
- Máté 26:36-41 – Kolossé 4:2-6
- Márk 13:30-37 – Kolossé 4:7-18

PÜNKÖSD UTÁNI 26. VASÁRNAP

Heti ige: 2Korinthus 5:10

13. 1Tessz. 5:1-11 – Máté 25:14-30

- Máté 7:21-29 – 1Tesszalonika 1:1-10
- Zsidók 10:26-31 – 1Tessz. 2:1-12
- Róma 2:1-11 – 1Tesszalonika 2:13-16
- 2Tessz. 1:3-12 – 1Tessz. 2:17-20
- Máté 26:59-66 – 1Tesszalonika 3:3-13
- Jelenések 20:11-15 – 1Tessz. 4:1-12

AZ EGYHÁZI ÉV UTOLSÓ VASÁRNAPJA

Heti ige: Lukács 12:35

20. Efezus 1:15-23 – Máté 25:31-46

- 5Mózes 34:1-8 – 1Tessz. 4:13-18
- 1Péter 1:13-21 – 1Tesszalonika 5:1-11
- 2Korinthus 3:9-15 – 1Tessz. 5:12-28
- Kolossé 4:2-6 – 2Tesszalonika 1:1-12
- Máté 27:50-54 – 2Tesszalonika 2:1-12
- Jelenések 21:10-27 – 2Tessz. 2:13-17

AZ EGYHÁZI ÉV KEZDETE

ADVENT 1. VASÁRNAPJA

Heti ige: Zakariás 9:9

27. 2Korinth. 9:6-15 – Lukács 17:11-19

- 1Péter 1:8-13 – 2Tesszalonika 3:1-5
- Zsidók 10:32-39 – 2Tessz. 3:6-18

30. András apostol emléknappja
Róma 10:10-18 – János 1:35-42

2005 DECEMBER

98. Zsoltár – Zakariás 1:1-17
- Máté 27:27-30 – Zakariás 2:1-9
- Máté 23:37-39 – Zakariás 2:10-17

ADVENT 2. VASÁRNAPJA

Heti ige: Lukács 21:28

- 2Péter 3:8-14 – Márk 1:1-8
- Zsidók 6:9-12 – Zakariás 3:1-10
- Jelenések 2:12-17 – Zakariás 4:1-14
- Jelenések 2:1-7 – Zakariás 5:1-11
- 2Korinthus 5:1-10 – Zakariás 6:1-8
- Lukács 22:66-71 – Zakariás 6:9-15
85. Zsoltár – Zakariás 7:1-14

ADVENT 3. VASÁRNAPJA

Heti ige: Ézsaiás 40:3,10

11. Ézs. 61:1-4,8-11 – János 1:6-8,19-28

- Máté 3:1-6 – Zakariás 8:1-8
- Máté 3:7-12 – Zakariás 8:9-13
- Máté 21:28-32 – Zakariás 8:14-23
- Máté 11:7-15 – Zakariás 9:9-12
- János 19:17-22 – Zakariás 11:4-17
71. Zsoltár – Zakariás 12:9-13:1

ADVENT 4. VASÁRNAPJA

Heti ige: Filippi 4:4-5

- Róma 16:25-27 – Lukács 1:26-38
- 2Korinthus 1:18-22 – Zakariás 14:1-11
- Jelenések 5:1-5 – Malakiás 1:6-15
- Tamás apostol emléknappja
Efezus 1:3-6 – János 20:24-31
89. Zsoltár – Malakiás 2:17-3:5
- Róma 15:8-13 – Malakiás 3:6-24

24. Karácsonyest

Titusz 2:11-14 – Máté 1:18-25

KARÁCSONY 1. ÜNNEPE/VAS.

Heti ige: János 1:14

- Zsidók 1:1-4 – Lukács 2:1-20
26. KARÁCSONY 2. ÜNNEPE
Kolossé 1:15-20 – János 1:1-14
- János apostol emléknappja
1János 3:1-6 – János 21:20-24
- Máté 2:13-18 – János 1:1-8
- 1János 4:11-16 – János 1:9-13
- Zsidók 1:5-14 – János 1:14-18
- Év utolsó napja (Szilveszter)
90. Zsoltár – Róma 8:31-39

L & RCL

LEGKÖZELEBBI LAPZÁRTA 2005. NOVEMBER 15-ÉN

ERŐS VÁR
PO BOX 770828
LAKEWOOD OH 44107-0038

ADDRESS SERVICE REQUESTED

PERIODICALS
POSTAGE
PAID
CLEVELAND, OHIO

ELŐFIZETÉSE
LEJÁRT-E?

0003 CC
MRS GABOR BRACHNA
4211 VIRGINIA DR
FAIRVIEW PARK OH 44126-1755